

Добрякова О.А., Ляшевич А.М.

ГЕНДЕРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Житомирський державний університет імені Івана Франка

The article give a short description about the students an understanding of gender peculiarities of their training, appointment of men and women in society, their status, their relationship functions, sexual self-identification of students during physical education and personal inclinations of the individual.

Мета дослідження. Виявити гендерні особливості по відношенню ставлення у спортсменів і спортсменок до різних видів спорту та поділ їх на жіночі та чоловічі.

Теоретико-методичні і науково-практичні основи окресленої проблеми були закладені у дослідженнях (Вороніної О., Громової А., Мельникової Н., Мягкової С., Worms J., Parker A. та ін).

База дослідження: Житомирський державний університет імені Івана Франка, студенти факультету фізичного виховання та спорту.

В результаті проведеного дослідження було опитано 30 респондентів (15 хлопців та 15 дівчат) за допомогою спеціально розробленої анкети.

На питання, результатом чого є нерівність між жінками і чоловіками хлопці та дівчата дали суттєво різні відповіді. 80 % дівчат вважають, що нерівність між жінками і чоловіками суто залежить від біологічних відмінностей, а 20 % дівчат дали відповідь, що соціально-культурні відмінності визначають роль жінки або чоловіка у суспільстві. На противагу дівчатам 67 % парубків відповіли, що біологічні відмінності спричиняють дисбаланс у рівності чоловіків та жінок і 33 % зазначили, що соціокультурні відмінності. Дані відповіді свідчать, що "гендер - це своєрідний результат соціалізації людини у суспільстві відповідно до її статевої належності" [2, с. 37]. Проблема гендеру, у такому випадку, полягає в штучності статі, оскільки саме в цьому є первинний сенс запровадження означеного поняття як такого, що розрізняє те, що людині дано від природи у формі її тіла, і те, що вона отримує як систему суспільно-рольових приписів і стереотипів поведінки. Як штучне утворення, тобто у сенсі не обумовленості суто природними чинниками, поняття гендеру відкриває нове поле творчої активності, а саме: або ми вважаємо, що стать має якусь константну сутність, з певним стійким набором характеристик, форм мислення, поведінки і потреб, або визнаємо істотну теоретичну невизначеність характеристик статі, їх залежність від соціальних, культурних, етнічних, професійних, конфесійних тощо контекстів.

Щодо питання дискримінації ознак статі в українському суспільстві, то 47% проанкетованих хлопців вбачають у нашому суспільстві ознаки дискримінації статі в українському суспільстві, а 53 % не бачать жодних ознак дискримінації статі в Україні. Дівчата у свою чергу, дали наступні відповіді: 60% опитаних відчувають дискримінацію ознак статі і 40 % не відчувають взагалі. З даних відповідей випливає, що дівчата більш гостро відчувають ознаки дискримінації за статтю, а з відповідей хлопців видно, що більшість чоловічої статі вважає, що такої дискримінації взагалі не існує. Таким чином,

можна вважати, що незважаючи на поширеність дискримінації жінок у суспільстві, цей процес є латентним. Люди заперечують існування дискримінації, так, як склалося громадська думка, що керівні посади може займати тільки чоловік, політикою теж займаються чоловіки, а жінці відводиться другорядна роль у суспільстві.

На питання на яку сферу спортивної діяльності, слід орієнтувати дівчаток респонденти дали наступні відповіді:

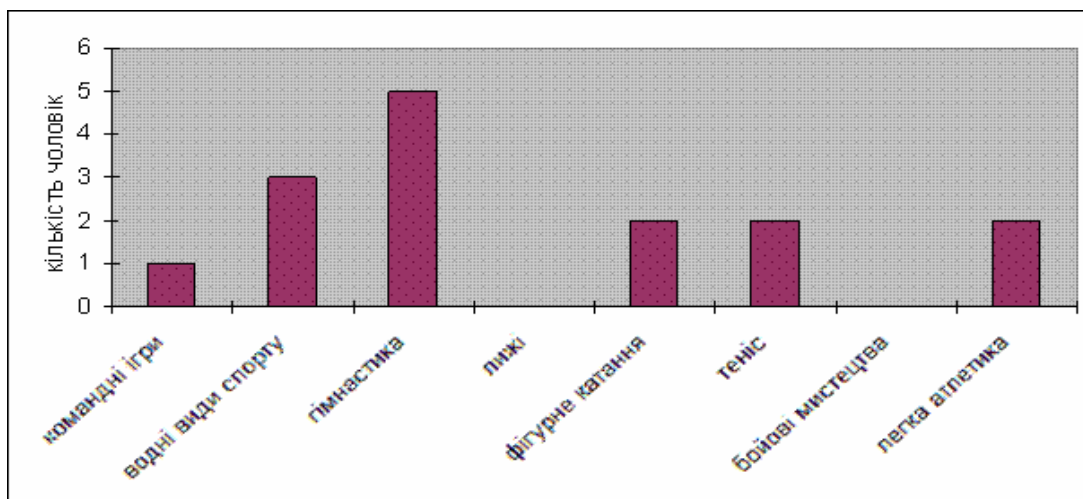

Рис. 1 «Відповіді дівчат»

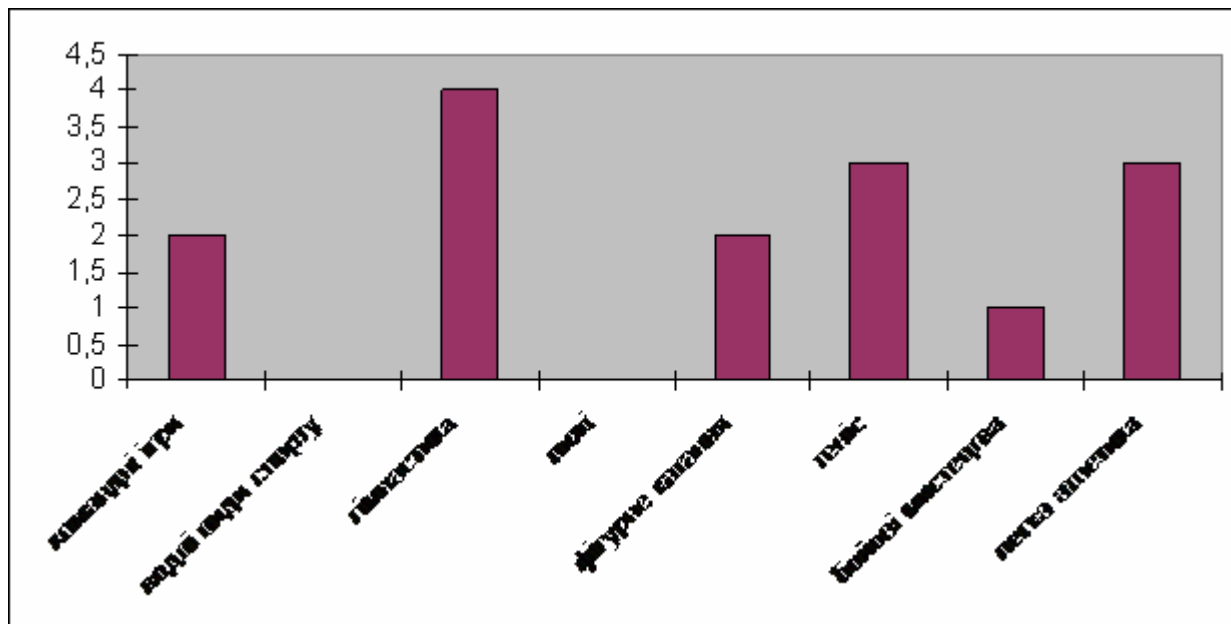

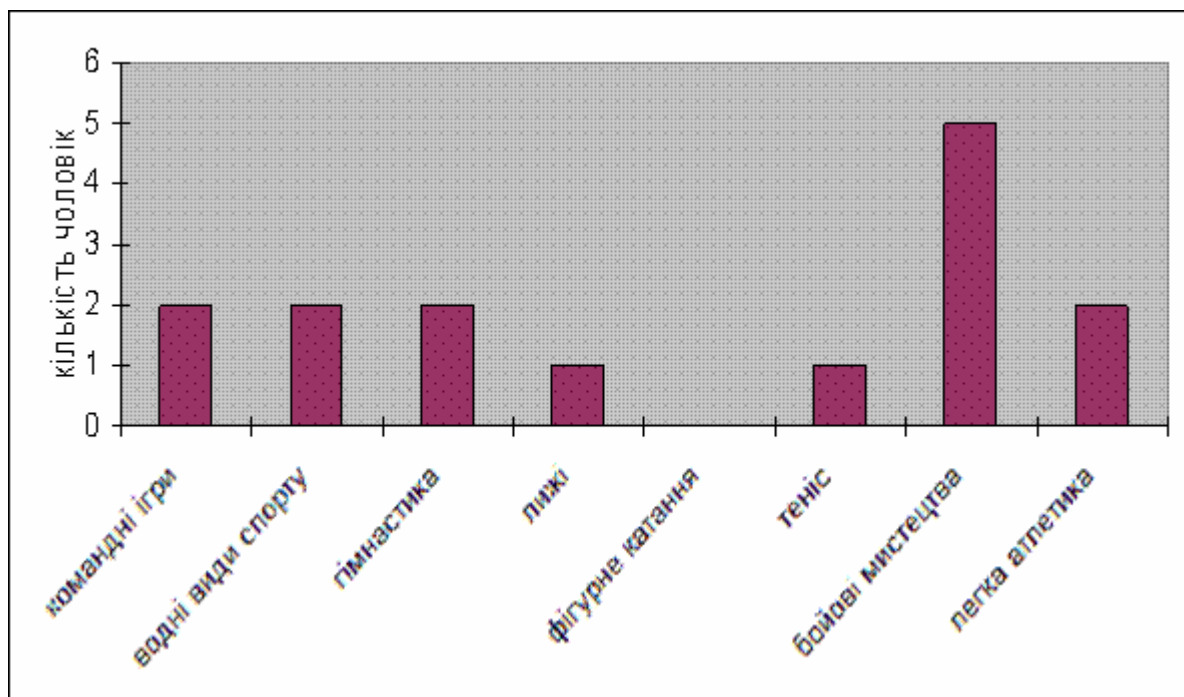
Рис. 2 «Відповіді хлопців»

Як ми бачимо з графіків, то хлопці вважають, що дівчатам краще займатися гімнастикою, тенісом, легкою атлетикою. На другому місці командні ігри, фігурне катання, бойові мистецтва. Водні види спорту та лижі, взагалі, ніхто з респондентів чоловічої статті не зазначив.

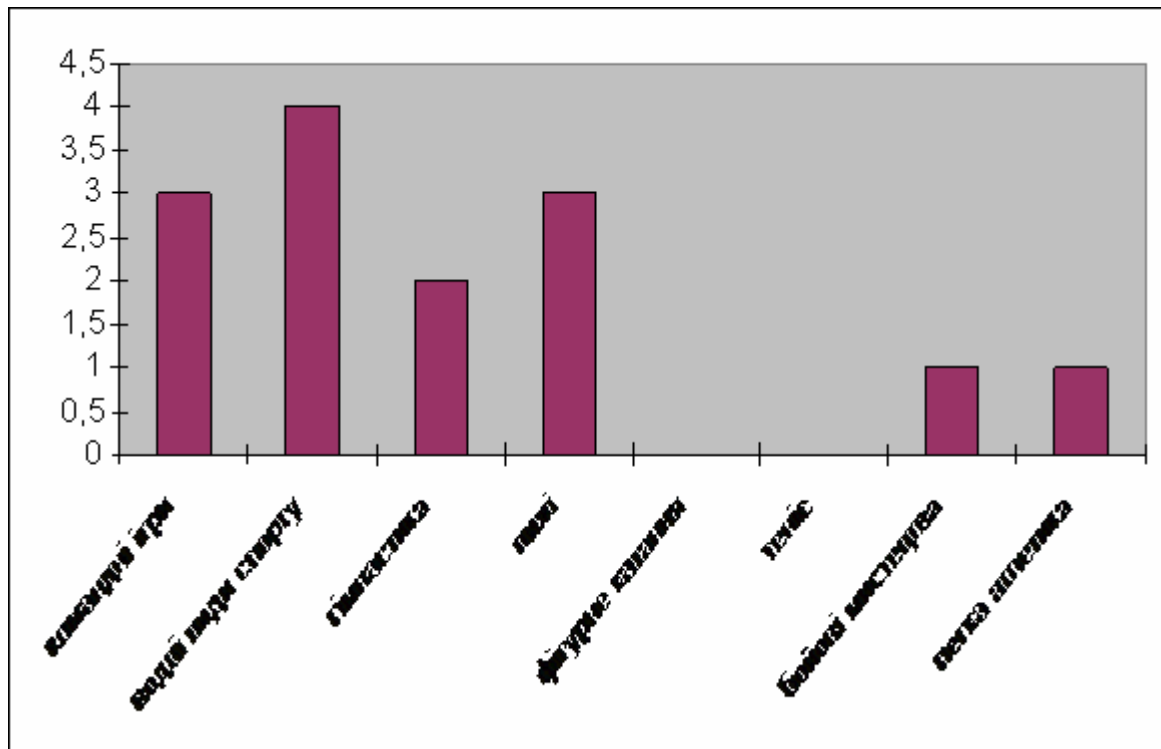
Дівчата ж відмітили, що в першу чергу дівчаток спочатку потрібно орієнтувати на гімнастику, водні види спорту, а потім вже на фігурне катання, теніс, легку атлетику. Такі види спорту, як лижі та бойові мистецтва ніхто з респондентів жіночої статті не зазначив.

На нашу думку з даних відповідей випливає, що питання дискримінації жінки в спорті, як і раніше стоїть досить гостро. Наприклад, продовжує існувати проблема участі жінок у командних видах спорту, заняттях бойовими видами спорту, навіть, серед жінок існує стереотипне уявлення, що командні види спорту та бойові мистецтва не для слабкої статті. Але в цілому егалітарна тенденція, що намітилася по відношенню до жінок у спорті благотворно впливає на розвиток міжнародного спортивного руху, і будемо сподіватися, цей процес незворотній.

Щодо сфери спортивної діяльності, на яку слід орієнтувати хлопців, опитувані відповіли наступним чином:

Рис.3 «Відповіді дівчат»

Рис.4 «Відповіді хлопців»

З відповідей видно, що хлопці надають перевагу водним видам спорту, командним іграм, лижам, на другому місці гімнастика, бойові мистецтва, легка атлетика. Фігурне катання та теніс не мають популярності серед хлопців. Щодо дівчат, то вони вважають, що хлопців в першу чергу потрібно орієнтувати на бойові мистецтва, потім на командні ігри у спорті, водні види спорту, гімнастику, легку атлетику і в останню чергу на лижі та теніс. Фігурне катання також ніхто з дівчат не зазначив, як одним із напрямків спортивної підготовки хлопців.

Отже, можна зробити висновок, що серед хлопців існує поняття суто чоловічих та суто жіночих видів спорту, але при цьому на питання чи існує жорсткий поділ на чоловічі і жіночі види спорту 47 % дівчат відповіли, що так існує, 53 % дали негативну відповідь. Хлопці відповіли наступним чином 20 % дали позитивну відповідь, а 80 % заперечили факт існування жорстокого поділу на суто чоловічі та суто жіночі види спорту.

Типовий для чоловіків процес соціалізації більшою мірою, чим для жінок, передбачає заняття спортом, оскільки сприяє формуванню таких якостей особи, які стереотипно сприймаються як «чоловічі», – сила, наполегливість, цілеспрямованість і так далі.

Хоча останнім часом жінки активно залучаються до спорту, проте, до цих пір існують певні види, які характеризуються як переважніші для чоловіків або жінок. Агресивний фізичний контакт – це імідж чоловічого спорту, тоді як грація і елегантність – характеристики типової спортсменки – жінки. Особа формується в діяльності, у тому числі, в спорті. Відомо, що сильна ідентифікація спортсменів з їх спортивною роллю починається в ранньому дитинстві і продовжується в дорослі роки. У зв'язку з цим виникають

побоювання, чи не буде сильна ідентифікація із спортивною роллю сприяти формуванню меж особи не властивих жіночій статі в мускулінних видах спорту і чоловічому – у фемінних або приводити до гіпертрофії мускулінних якостей у чоловіків і фемінних – у жінок в поло специфічних спортивних спеціалізаціях. Не дивлячись на те, що положення про вплив діяльності на формування якостей особи належить до безперечних, проте, наукових досліджень, присвячених дії занять мускулінними і фемінними видами спорту на особові характеристики чоловіків і жінок, до цих пір не існує.

Таким чином, актуальним є вивчення впливу занять мускулінними і фемінними видами спорту на особовий розвиток представників чоловічої і жіночої статі.